

Sygn. akt I C 2666/18

POSTANOWIENIE

Dnia 27 października 2020 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Asesor Sądowy Michał Maj

po rozpoznaniu w dniu 27 października 2020 roku w Warszawie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa

przeciwko D.B. P.

E.K.

S.K.

o zapłatę

postanawia:

I. na podstawie art. 177 § 1 pkt 3 (1) k.p.c. zawiesić postępowanie do czasu udzielenia przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej odpowiedzi na pytanie prejudycjalne wskazane w pkt 2,

II. na podstawie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zwrócić się do Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej o udzielenie odpowiedzi na pytania:

1. czy art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej przepisów krajowych, zgodnie z którą Sąd nie stwierdza nieuczciwego charakteru całego warunku umownego, a jedynie tę jego część, przez którą warunek jest nieuczciwy, w rezultacie czego warunek ten pozostaje częściowo skuteczny,

2. czy art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej przepisów krajowych, zgodnie z którą Sąd po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru warunku umownego, bez którego umowa nie mogłaby obowiązywać, może zmodyfikować pozostałą część umowy w drodze wykładni oświadczeń woli stron, aby zapobiec nieważności umowy, która jest korzystna dla konsumenta.

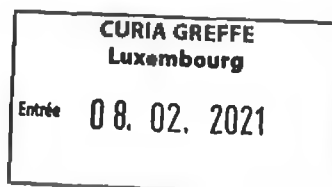

Za zgodność z oryginałem

SEKRETARZ SĄDOWY

Podpis sekretarza sądowego - Śródmieścia
Sądu Rejonowego dla Warszawy - Śródmieścia
w Warszawie

Agnieszka Sułt

WERSJA ZANONIMIZOWANA WNIOSKU SPORZĄDZONA DNIA 18.02.2021 R.

Sygn. akt I C 2666/18

WNIOSEK O WYDANIE ORZECZENIA W TRYBIE PREJUDYCJALNYM

Dnia 27 października 2020 roku

1. **Sąd odsyłający.**
2. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie: Przewodniczący: Asesor Sądowy Michał Maj, adres: ul. Marszałkowska 82, 00-517 Warszawa, tel.: +48 22 55 39 616, +48 22 55 39 622, +48 22 55 39 623, faks: 22 55 39 579, e-mail: 1c@warszawa-srodmiescie.sr.gov.pl (e-mail Wydziału I Cywilnego).
3. **Strony w postępowaniu głównym i ich przedstawiciele.**
4. Powodowie: E.K. i S.K. i reprezentowani przez adw. M.J.
5. Pozwany: D.B.P. reprezentowany przez r.pr. A.W.
6. **Przedmiot sporu w postępowaniu głównym i istotne okoliczności faktyczne:**
7. W pozwie wniesionym w dniu 6.07.2018 r. powodowie wnieśli o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego kwoty 26.274,90 PLN z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30.07.2018 r. do dnia zapłaty. Uzasadniając powyższe żądanie powodowie wskazali w szczególności, że w okresie od dnia 17.07.2008 r. do dnia 3.04.2012 r. pozwany bank wobec zastosowania niedozwolonych postanowieniem umownych zawartych w § 2 ust. 2 u § 6 ust. 1 umowy kredytu bezpodstawnie pobrał od powodów kwotę 24.705,30 zł, której zwrotu powodowie domagają się w niniejszej sprawie – zarówno w razie uznania, że umowa kredytu może istnieć bez niedozwolonych postanowień umownych, jak również w przypadku uznania, że cała umowa kredytu jest nieważna.
8. Pozwany wniósł o oddalenie powództwa wskazując, że umowa kredytu nie jest nieważna ani nie zawiera niedozwolonych postanowień umownych.
9. W dniu 8.07.2008 r. powodowie zawarli z pozwanym (wówczas posiadającym nazwę Deutsche Bank PCB S.A.) umowę kredytu hipotecznego nr HMI\0858675 denominowanym kursem franka szwajcarskiego (CHF).

CURIA GREFFE
Luxembourg

Entrée 11. 03. 2021

Przedmiotem umowy było udzielenie przez pozwanego powodowi kredytu na zakup mieszkania (pkt 8). Kwota kredytu wynosiła 103.260 CHF i była wypłacana jednorazowo w terminie do dnia 8.10.2008 r. (pkt 2). Okres kredytowania wynosił 360 miesięcy, do dnia 4.08.2038 r. (pkt 3). Oprocentowanie kredytu było zmienne, a wyjściowo wynosiło 3,80% w stosunku rocznym (pkt 5). Kredyt był spłacany w ratach równych (pkt 6).

10. Zawierając umowę kredytu powodowie zaakceptowali także „Warunki kredytu”, które zawierały następujące postanowienia dotyczący wypłaty i spłaty kredytu.
„Kwota Kredytu będzie wypłaconą Kredytobiorcy w złotych. Do przeliczenia kwoty Kredytu na złote Bank zastosuje kurs kupna CHF opublikowany w „Tabeli kursów dla kredytów mieszkaniowych i konsolidacyjnych w walutach obcych Deutsche Bank PBC S.A.”, obowiązujący w Banku w dniu wypłaty kwoty Kredytu lub jego transzy” (§ 2 ust. 2 zd. 4). „Za zgodą Banku kredyt może zostać wypłacony również w CHF lub innej walucie” (§ 2 ust. 2 zd. 5). „Jeżeli Kredytobiorca nie dotrzyma warunków udzielenia kredytu lub zdolność kredytową wówczas Bank może wypowiedzieć Umowę lub obniżyć kwotę przyznanego kredytu, jeżeli nie został on wypłacony w całości” (§ 2 ust. 2 zd. 6). „Spłata kredytu następować będzie poprzez obciążanie na rzecz Banku Rachunku Bankowego Kredytobiorcy kwotą w złotych stanowiącą równowartość bieżącej Raty w CHF, zadłużenia przeterminowanego i innych należności Banku w CHF obliczonych przy zastosowaniu kursu sprzedaży CHF opublikowanego w „Tabeli kursów dla kredytów mieszkaniowych i konsolidacyjnych w walutach obcych Deutsche Bank PBC S.A.” obowiązującego w Banku na dwa dni robocze przed terminem każdej spłaty kwoty kredytu” (§ 6 ust. 1 zd. 1). „Za zgodą Banku Kredytobiorca może dokonywać spłat kredytu także w CHF lub innej walucie.” (§ 6 ust. 1 zd. 4).
11. W toku postępowania przed Sądem odsyłającym zostali przesłuchani powodowie oraz świadkowie - pełnomocnicy powodów procesie kredytowym oraz pracownicy pozwanego banku, z których zeznań wynikają następujące okoliczności zawarcia umowy kredytu. Zawierając umowę kredytu powodowie nie prowadzili działalności gospodarczej ani nie mieli w planach jej prowadzenia – powodowie zamieszkiwali wówczas w Irlandii, gdzie posiadali stałe zatrudnienie. Powodowie zawarli w latach 2006 i 2008 r. z pozwanym bankiem 4 umowy kredytu (w tym umowę, której dotyczy niniejsza sprawa), które miały

na celu sfinansowanie kosztów zakupu 4 lokali mieszkalnych w Polsce. Powodowie mieli zamiar powrócić do Polski i zamieszkać w jednym z zakupionych lokali, a pozostałe mieszkania przeznaczyć dla swojej rodziny i przyszłych dzieci. Powodowie nie planowali prowadzić w żadnym z tych lokali działalności gospodarczej, w tym nie planowali ich wynajmu. W toku procedury kredytowej powodowie kontaktowali się z bankiem za pomocą środków komunikacji zdalnej i odbyli tylko jedną wizytę w oddziale banku. Podpisaniem większości dokumentów kredytowych (w tym wniosku kredytowego i umowy kredytu) zajmowali się ustanowieni przez powodów pełnomocnicy w osobach matki powódki i brata powoda. Powodowie (ani ich pełnomocnicy) nie negocjowali z bankiem żadnych postanowień umowy kredytu. Powodowie zwracali się do banku o przesłanie im projektu umowy przed jej podpisaniem e-mailem, jednak prośby te pozostały bez odpowiedzi, a umowę kredytu podpisał w imieniu powodów ich pełnomocnik w osobie matki powódki.

12. W toku postępowanie powodowie zostali poinformowani o skutkach ewentualnego uznania umowy za nieważną przez Sąd. Powodowie oświadczyli, że rozumieją prawne i finansowe konsekwencje nieważności umowy kredytu, akceptują je i wyrażają zgodę na uznanie umowy za nieważną przez Sąd.

13. Właściwe przepisy prawne.

14. Przepisy polskie.

15. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93, ze zm.), dalej: k.c.

16. Za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową (art. 22¹).

17. § 1. Czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. § 2. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. § 3. Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana (art. 58).

18. § 1. Oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. § 2. W umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu (art. 65).
19. § 1. Postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. § 2. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. § 3. Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. § 4. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹).
20. Oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny (art. 385²).
21. Kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości (art. 405).
22. § 1. Przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. § 2. Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia (art. 410).
- 23. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. Nr 140, poz. 939, ze zm.), dalej: pr.bank.**

24. Przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu (art. 69 ust. 1 w brzmieniu obowiązującym w dniu 8.07.2008 r.).
25. Umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: 1) strony umowy, 2) kwotę i walutę kredytu, 3) cel, na który kredyt został udzielony, 4) zasady i termin spłaty kredytu, 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, 8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy (art. 69 ust. 2 w brzmieniu obowiązującym w dniu 8.07.2008 r.).
26. **Przepisy Unii Europejskiej.**
27. **Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. 1993, L 95, s. 29 - wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 15, t. 2, s. 288), dalej: dyrektywa 93/13.**
28. Państwa Członkowskie powinny zapewnić, aby nieuczciwe warunki nie były zamieszczane w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami oraz, jeżeli jednak takie warunki zostają w nich zawarte, aby nie były one wiążące dla konsumenta, oraz zagwarantować, żeby umowa obowiązywała strony zgodnie z zawartymi w niej postanowieniami, pod warunkiem że po wyłączeniu z umowy nieuczciwych warunków może ona nadal obowiązywać (motyw dwudziesty pierwszy).
29. Sądy i organy administracyjne Państw Członkowskich muszą mieć do swojej dyspozycji stosowne i skuteczne środki zapobiegające stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (motyw dwudziesty czwarty).
30. Państwa Członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z

konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków (art. 6 ust. 1).

31. Zarówno w interesie konsumentów, jak i konkurentów państwa członkowskie zapewnią stosowne i skuteczne środki mające na celu zapobieganie stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami (art. 7 ust. 1).

32. Środki określone w ust. 1 obejmują postanowienia, według których osoby i organizacje mające uzasadniony interes na mocy prawa krajowego, związany z ochroną konsumentów, będą mogły wszcząć postępowanie zgodnie z właściwym prawem krajowym przed sądami lub przed organami administracyjnymi mającymi odpowiednie kwalifikacje do decydowania, czy warunki umowy sporządzone do celów ogólnego wykorzystania są nieuczciwe; co umożliwi powyższym osobom i organizacjom podjęcie stosownych i skutecznych środków w celu zapobieżenia stałemu stosowaniu takich warunków (art. 7 ust. 2).

33. Uzasadnienie odesłania.

34. W niniejszej sprawie powodowie będący konsumentami kwestionują niezgodnione z nimi indywidualnie postanowienia § 2 ust. 2 i § 6 ust. 1 warunków umowy kredytu w zakresie dotyczącym przeliczenia kwoty kredytu i rat kredytu w oparciu o kurs walut obcych ustalany przez pozwany bank (tzw. klauzule przeliczeniowe). Postanowienia te stanowią element wzorca umownego stosowanego przez pozwanego bank, który był wielokrotnie przedmiotem kontroli sądowej, jednak orzecznictwo polskich sądów w tym przedmiocie nie jest jednolite.

35. W krajowym orzecznictwie zostały wyrażone poglądy, że stosowane przez pozwanego bank klauzule przeliczeniowe w ogóle nie zawierają żadnych niedozwolonych postanowień umownych, niemniej jednak stanowisko to jest spotykane dosyć rzadko.¹

¹ por.:

- wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 20.10.2016 r., XXVII Ca 1437/16, Legalis nr 2130967,
- wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 3.01.2018 r., I ACa 696/17, k. 1194,
- wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 11.07.2019 r., I ACa 765/18, k. 1194

36. W polskim orzecznictwie wydaje się natomiast dominować stanowisko, że stosowane przez pozwanego bank postanowienia umowne zawierają nieuczciwe warunki, ale dotyczą one tylko części klauzul przeliczeniowych, zaś ich bezskuteczność nie czyni niemożliwym wykonywanie umowy. Jako przykład można tutaj wskazać wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27.06.2019 r.², w którym wskazano, że *„postanowienie umowy, w którym bankowi przyznano uprawnienie do jednostronnego regulowania wysokości rat kredytu waloryzowanego kursem CHF poprzez wyznaczanie w tabelach kursowych kursu sprzedaży franka szwajcarskiego oraz wysokości tzw. spreadu (różnica między kursem sprzedaży i zakupu waluty obcej) przy pozbawieniu konsumenta jakiegokolwiek wpływu i bez wskazania w umowie sposobu ustalania kursów walut, rażąco narusza interesy konsumenta i jest sprzeczne z dobrymi obyczajami (art. 385¹ § 1 k.c.). Za abuzywne zatem uznać należało postanowienie zawarte w § 2 ust. 2 umowy, w tej części której stanowi, że jeżeli wypłata kredytu lub jego transzy następuje w złotych lub walucie innej niż waluta kredytu, bank stosuje kurs kupna CHF opublikowany w tabeli kursów banku. oraz postanowienie § 6 ust. 1 tej umowy, zgodnie z którym spłata kredytu następuje poprzez obciążenie rachunku kredytobiorców prowadzonego w PLN przy zastosowaniu kursu sprzedaży CHF opublikowanego w tabeli banku oraz to, według którego spłata kredytu w walucie kredytu uzależniona jest od zgody banku (§ 6 ust. 1 zd. 4 umowy). (...) Powyższe jednak nie może skutkować zmianą rozstrzygnięcia. Abuzywność niektórych postanowień umownych zawieranych z udziałem konsumenta nie oznacza bowiem że cała umowa jest nieważna. Zgodnie z art. 385¹ § 2 k.c. jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Skoro kwota kredytu została wyrażona we frankach szwajcarskich, a pozwany wykonał swoje zobowiązanie oddania do dyspozycji kredytobiorców kwoty 57920,00 CHF, to mimo usunięcia klauzul przeliczeniowych z umowy, powód nadal jest zobowiązany do zwrotu pozwanemu kwoty 57920,00 CHF wraz z uzgodnionym oprocentowaniem. Abuzywnym elementem tej umowy są bowiem klauzule przeliczeniowe, regulujące sposób oddania kredytu do dyspozycji kredytobiorcy i jego spłatę w sytuacji, w której strony uzgodniły, że będą*

² por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27.06.2019 r., I ACa 252/18, LEX nr 2753735

rozliczały się w innej walucie niż waluta kredytu. Po ich usunięciu, w wyniku zastosowania sankcji z art. 385¹ § 2 k.c., zobowiązanie pieniężne pozostaje nadal wyrażone we frankach szwajcarskich. Umowa zatem może być nadal w ten sposób wykonywana i nie zachodzi potrzeba stosowania tzw. redukcji utrzymującej skuteczność (modyfikacji sanującej) niedozwolonego warunku umownego poprzez zastąpienie jego abuzywnej części dyspozytywnym przepisem prawa czy też ustalonym zwyczajem. (...) kwota kredytu została określona w umowie w CHF i zobowiązanie kredytobiorcy opiewa na sumę wyrażoną w tej walucie, a zatem usunięcie niedozwolonych klauzul przeliczeniowych, nie powoduje, że umowa nie może być wykonywana. Skutkiem abuzywności niektórych postanowień umownych jest więc związanie stron umową w pozostałym zakresie zgodnie z zasadą poszanowania autonomii woli stron.” Jak się wydaje, Sąd Najwyższy zaaprobował powyższe stanowisko, ponieważ odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od powyższego wyroku.³ Tożsame bądź bardzo zbliżone poglądy zostały wyrażone w wielu wyrokach sądów krajowych.⁴

37. Koncepcja ta wydaje się nawiązywać do stanowiska wyrażonego dawniej w przez Sądu Najwyższego, który analizując postanowienie dotyczące warunków zmiany oprocentowania kredytu (w umowie innego banku niż pozwany) o treści „*zmiana wysokości oprocentowania kredytu może nastąpić w przypadku zmiany*

³ por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4.09.2020 r., I CSK 779/19, www.sn.pl

⁴ por.:

- wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18.10.2018 r., I ACa 1544/17, k. 1194, zaskarżony skargą kasacyjną, której Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania postanowieniem z dnia 10.02.2020 r., I CSK 169/19, www.sn.pl
- wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13.03.2019 r., I ACa 681/18, LEX nr 2668916, uchylony wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 15.10.2020 r., I CSK 519/19, www.sn.pl
- wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27.06.2019 r., I ACa 252/18, LEX nr 2753735, zaskarżony skargą kasacyjną, której Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania postanowieniem z dnia 4.09.2020 r., I CSK 779/19, www.sn.pl
- wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8.07.2019 r., I ACa 587/18, k. 1194,
- wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27.08.2019 r., I ACa 566/18, k. 1194,
- wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29.10.2019 r., I ACa 154/19, k. 1194,
- wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4.11.2019 r., V ACa 761/18, LEX nr 3007965,
- wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 11.12.2019 r., I ACa 100/19, k. 1194,
- wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16.12.2019 r., I ACa 65/19, LEX nr 2769888,
- wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30.12.2019 r., I ACa 633/18, k. 1194,
- wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30.12.2019 r., I ACa 196/19, k. 1194,
- wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 24.01.2020 r., V ACa 425/19, LEX nr 2978512,
- wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 20.02.2020 r., I ACa 1406/19, k. 1194,
- wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4.03.2020 r., I ACa 591/18, k. 1194,
- wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3.04.2020 r., I ACa 622/18, LEX nr 3044775

stopy referencyjnej określonej dla danej waluty oraz zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju (lub krajów zrzeszonych w UE), którego waluta jest podstawą waloryzacji” stwierdził, że „można dostrzec dwa zasadnicze elementy treści kwestionowanej klauzuli dotyczącej zmiany stopy procentowej. Po pierwsze, należy wyróżnić jej część odsyłającą do kryteriów ustalania (weryfikowania) stopy procentowej w czasie trwania stosunku kredytowego (element parametryczny lub ekonomiczny). Po drugie, w treści klauzuli znalazło się stwierdzenie, że „zmiana wysokości oprocentowania kredytu może nastąpić „przy pojawieniu się zmian” wspomnianych parametrów (element decyzyjny, kompetencyjny). Uznanie za abuzywną tylko części kwestionowanej klauzuli umownej pozwala na pozostawienie jako wiążącej strony pozostałej części klauzuli, tj. jej elementu parametrycznego.”⁵ Powyższe orzeczenie było przedmiotem licznych kontrowersji w krajowym orzecznictwie – część Sądów krajowych podzielała przedstawiony pogląd,⁶ a zarazem duża część Sądów polskich sprzeciwiła się temu stanowisku Sądu Najwyższego.⁷

⁵ por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.05.2015 r., II CSK 768/14, OSNC 2015/11/132

⁶ por.:

- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 9 października 2015 r., III Ca 967/15, Legalis nr 2066202,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 3 listopada 2015 r., III Ca 1046/15, Legalis nr 1604202,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 16 grudnia 2015 r., III Ca 1367/15, Legalis nr 2070282,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 18 lutego 2016 r., III Ca 1706/15, Legalis nr 1604203,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 24 lutego 2016 r., III Ca 1738/15, Legalis nr 2068441,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 19 maja 2016 r., III Ca 220/16, Legalis nr 2064720,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 25 maja 2016 r., III Ca 358/16, Legalis nr 2064196,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 21 czerwca 2016 r., III Ca 512/16, Legalis nr 2064968,
- wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 27 czerwca 2016 r., XXVII Ca 620/16, LEX nr 2439682,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 29 września 2016 r., III Ca 819/16, Legalis nr 2066028,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 17 listopada 2016 r., III Ca 1258/16, Legalis nr 2065771,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 31 stycznia 2017 r., III Ca 1588/16, Legalis nr 2069117,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 22 marca 2017 r., III Ca 1758/16, Legalis nr 2068835,
- wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 13 kwietnia 2017 r., XXVII Ca 1712/16, LEX nr 2586684,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 27 kwietnia 2017 r., III Ca 119/17, Legalis nr 2064075,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 29 czerwca 2017 r., III Ca 59/17, Legalis nr 2063326,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 9 października 2017 r., III Ca 881/17, Legalis nr 2066321,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 24 października 2017 r., III Ca 978/17, Legalis nr 2066556,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 6 grudnia 2017 r., III Ca 203/17, Legalis nr 2064737,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 5 marca 2018 r., III Ca 1124/17, Legalis nr 2067613,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 23 kwietnia 2018 r., III Ca 206/18, Legalis nr 2064000,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 23 października 2018 r., III Ca 1486/18, Legalis nr 2069066

⁷ por.:

- wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 28 września 2016 r., XXVII Ca 678/16, LEX nr 2257295,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 17 października 2016 r., III Ca 1427/15, Legalis nr 1611366,
- wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 22 grudnia 2016 r., XXVII Ca 1935/16, LEX nr 2439683,
- wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 27 kwietnia 2017 r., XXVII Ca 147/17, LEX nr 2439685,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 27 lipca 2017 r., III Ca 537/17, Legalis nr 2063046,
- wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 27 września 2017 r., II Ca 99/17, Legalis nr 2171579,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 13 czerwca 2018 r., III Ca 475/18, LEX nr 2544327,

38. Na uwagę zasługuje na uwagę jeszcze inny pogląd przedstawiony przez Sąd Najwyższy w sprawie, która dotyczyła kredytu denominowanego innego banku. Mianowicie w wyroku z dnia 29.10.2019 r.⁸ Sąd Najwyższy dokonał analizy umowy kredytu denominowanego w CHF, w której to umowie kwota kredytu została wyrażona bezpośrednio w walucie CHF, natomiast wypłata kredytu i jego spłata miały następować w walucie PLN, przy zastosowaniu przeliczeń kursowych zgodnie z tabelą kursową banku (natomiast wypłata i spłata kredytu w walucie CHF w ogóle nie były możliwe – inaczej niż w umowie kredytu zawartej przez strony niniejszego postępowania). Sąd Najwyższy doszedł do wniosku, że skoro wszelkie świadczenia pomiędzy stronami umowy miały być dokonywane wyłącznie w walucie PLN, to wskazanie kwoty kredytu w walucie CHF było „*tylko niezastępującym na ochronę kamuflażem rzeczywistych intencji tego Banku*”. Sąd Najwyższy uznał, że rzeczywistą kwotą kredytu była kwota pieniężna w PLN, która faktycznie została udostępniona kredytobiorcy. Ponadto Sąd Najwyższy stwierdził, że zawarte w umowie kredytu klauzule przeliczeniowe stanowiły niedozwolone postanowienia umowne, które nie wiązały konsumenta. W konsekwencji Sąd Najwyższy uznał, że umowę zawartą przez strony należało uznać za umowę kredytu złotowego, w żaden sposób nie powiązanego z walutą CHF, przy czym brak jest przeszkód do wykonywania takiej umowy, a zatem nie ma podstaw do uznania jej za nieważną. Konkludując, Sąd Najwyższy stwierdził, że „*Wbrew jednak twierdzeniom Sądu drugiej instancji, że ze względu na niespełnienie przesłanek przedmiotowo-istotnych umowy kredytu bankowego, jako umowy nazwanej, w postaci nieokreślenia kwoty udzielonego kredytu w złotych, zawarta umowa kredytowa jest w całości nieważna, kwotę kredytu w złotych można określić. Jest nią kwota pieniędzy, jaka została oddana w złotych do dyspozycji pozwanego w celu uiszczenia należności osobie trzeciej, czyli deweloperowi, będącemu organizatorem i realizatorem przedsięwzięcia budowlanego (deweloperskiego), stawiającego budynek z pieniędzy otrzymanych od nabywców, przyszłych właścicieli mieszkań. Kwota należna i wypłacona deweloperowi w całości lub*

- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 24 grudnia 2018 r., III Ca 1969/17, Legalis nr 2070903,
- wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 8 stycznia 2019 r., I ACa 227/18, LEX nr 2637795,
- wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 10 czerwca 2019 r., III Ca 2127/18, LEX nr 2718935,
⁸ por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29.10.2019 r., IV CSK 309/18, OSNC 2020/7-8/64

będąca sumą kolejnych transz przez kredytujący Bank w złotych, stanowi o złotowym charakterze samego kredytu i jest możliwą do ustalenia nominalną kwotą zadłużenia pozwanego konsumenta wobec kredytodawcy. Tak więc nie jest zasadne uznanie za nieważną całość umowy kredytowej z przyczyn, które za wystarczające uznał Sąd Apelacyjny, zwłaszcza że w zależności od okoliczności, w tym od stopnia spłacenia kredytu przez kredytobiorcę mogłoby to się okazać dla niego bardzo niekorzystne. Wziąć trzeba bowiem pod uwagę, wynikające z reguł prawa cywilnego, konsekwencje takiej nieważności umowy dla obu jej stron. Nie ma powodu, żeby rozstrzygając o sporze nie uwzględnić także słusznych racji Banku-kredytodawcy.”

39. Przedstawione propozycję rozstrzygnięć wydają się budzić wątpliwości w świetle art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13. Jak bowiem wyjaśnił Trybunał Sprawiedliwości,⁹ „art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG sprzeciwia się takiemu uregulowaniu państwa członkowskiego, które zezwala sądowi krajowemu, przy stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku w umowie zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, na uzupełnienie rzeczonyj umowy poprzez zmianę treści owego warunku. (...) Z brzmienia ust. 1 rzeczonyj art. 6 wynika zatem, że sądy krajowe są zobowiązane wyłącznie do zaniechania stosowania nieuczciwego warunku umownego, aby nie wywierał on obligatoryjnych skutków wobec konsumenta, przy czym nie są one uprawnione do zmiany jego treści. Umowa ta powinna bowiem w zasadzie nadal obowiązywać, bez jakiegokolwiek zmiany innej niż wynikająca z uchylecia nieuczciwych warunków, o ile takie dalsze obowiązywanie umowy jest prawnie możliwe zgodnie z zasadami prawa wewnętrznego. (...) gdyby sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w takich umowach, takie uprawnienie mogłoby zagrażać realizacji długoterminowego celu ustanowionego w art. 7 dyrektywy 93/13. Uprawnienie to przyczyniłoby się bowiem do wyeliminowania zniechęcającego skutku wywieranego na przedsiębiorców poprzez zwykły brak stosowania takich nieuczciwych warunków wobec konsumentów (zob. podobnie ww. postanowienie w sprawie *Pohotovost'*, pkt 41 oraz przytoczone tam orzecznictwo), ponieważ nadal byłiby oni zachęceni do stosowania rzeczonych warunków wiedząc, że nawet gdyby

⁹ por. wyrok z dnia 14 czerwca 2012 r., C-618/10, Banco Español de Crédito

miały one być unieważnione, to jednak umowa mogłaby zostać uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd krajowy, tak aby zagwarantować w ten sposób interes rzeczonych przedsiębiorców.”

40. Co więcej, w przytoczonym wyroku (punkt 69) Trybunał wprost nawiązał do punktów 86-88 opinii Rzecznika Generalnego Vericy Trstenjak z dnia 14 lutego 2012 r., w której powyższa kwestia została wyjaśniona w sposób jeszcze bardziej bezpośredni i stanowczy: *„Taka zmiana umowy skutkuje tym, że ryzyko przedsiębiorcy wynikające ze stosowania nieuczciwych warunków w transakcjach handlowych zostaje znacznie zmniejszone. Podczas gdy przedsiębiorca ewentualnie musi obawiać się, że wskutek stwierdzenia braku mocy wiążącej warunku pozostanie nadal związany mniej korzystną dla niego umową, zmiana w podanym wyżej znaczeniu skutkuje ostatecznie tym, że warunki umowy zostają dostosowane do stanu zgodnego z ustawą i tym samym możliwego do zaakceptowania dla przedsiębiorcy. Jednak również w przypadkach, w których nieuczciwy charakter jednego lub kilku warunków skutkowałby nieważnością całej umowy, przedsiębiorca może ufać, że umowa mimo to zachowa swoją skuteczność, co w stosownym przypadku może nie być w interesie konsumenta. Perspektywa konwalidacji przyczyn nieważności umowy oraz przejrzystość ryzyka dla przedsiębiorcy mogłyby mieć odwrotny efekt niż zamierzony przez prawodawcę unijnego. Mogłyby one stwarzać dla niego zachętę po prostu do 'spróbowania szczęścia' i włączenia do umowy tylu nieuczciwych warunków, ile to możliwe, licząc na to, że sąd przeoczy większą część z nich. Jak słusznie zauważa Komisja, przedsiębiorca mógłby się ostatecznie poczuć sprowokowany przez taki stan prawny, zwłaszcza że w razie próby zastosowania swoich warunków wobec konsumenta nie miałby nic do stracenia. Te przykłady pokazują, że możliwości zmiany umowy a posteriori przez sąd nie tylko osłabiłyby odstraszający skutek wynikający z art. 6 ww. dyrektywy, lecz miałyby nawet odwrotny efekt. Tym samym cele dyrektywy 93/13 zostałyby pozbawione skuteczności.”*
41. Powyższe stanowisko znalazło wyraz także w wielu innych orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.¹⁰

¹⁰ por.:

- pkt 41 postanowienia z dnia 16 listopada 2010 r., C-76/10, Pohotovost',
- pkt 77 i 79 wyroku z dnia 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Kásler,

42. Trybunał dopuścił jednak jeden wyjątek od zasady przewidującej skutek w postaci bezskuteczności niedozwolonego postanowienia umownego, wskazując¹¹, że „Artykuł 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, w której umowa zawarta między przedsiębiorcą a konsumentem nie może dalej obowiązywać po wyłączeniu z niej nieuczciwego warunku, przepis ten nie sprzeciwia się uregulowaniu krajowemu, które pozwala sądowi krajowemu zarządzić skutkom nieważności tego warunku poprzez zastąpienie go przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym.”. Powyższe stanowisko zostało następnie uzupełnione o wskazanie, że „O ile Trybunał przyznał, że sędzia krajowy ma możliwość zastąpienia nieuczciwego warunku względnie obowiązującym przepisem prawa krajowego, o tyle jednak z orzecznictwa Trybunału wynika, że możliwość ta jest ograniczona do sytuacji, w których unieważnienie tego warunku zobowiązywałoby sąd do unieważnienia całej umowy z narażeniem konsumenta na takie skutki, które stanowiłyby dla niego karę.”¹²

43. Co więcej, w wyroku z dnia 14 czerwca 2012 r. Trybunał wskazał wprost, że „art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 nie można rozumieć jako umożliwiającego sądowi krajowemu, w wypadku gdy stwierdzi on istnienie nieuczciwego warunku w umowie zawartej pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem, zmianę treści

- pkt 28, 31 i 32 wyroku z dnia 21 stycznia 2015 r., C-482/13, C-484/13, C-485/13, C-487/13, Unicaja Banco i Caixabank,

- pkt 57 wyroku z dnia 30 maja 2013 r., C-488/11, Asbeek Brusse i de Man Garabito,

- pkt 33-37 postanowienia z dnia 11 czerwca 2015 r. C-602/13, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria,

- pkt 97-100 wyroku z dnia 21 kwietnia 2016 r., C-377/14, Radlinger,

- pkt 36-38 postanowienia z dnia 6 czerwca 2016 r., C-613/15, Ibercaja Banco,

- pkt 57 i 60 wyroku z dnia 21 grudnia 2016 r., C-154/15 i C-307/15, Naranjo i Martínez,

- pkt 71 i 73 wyroku z dnia 26 stycznia 2017 r., C-421/14, Banco Primus,

- pkt 32 wyroku z dnia 31 maja 2018 r., C-483/16, Sziber,

- pkt 73 i 75 wyroku z dnia 7 sierpnia 2018 r., C-96/16 i C-94/17, Banco Santander i Cortés,

- pkt 41 wyroku z dnia 13 września 2018 r., C-176/17, Profi Credit Polska,

- pkt 51 wyroku z dnia 14 marca 2019 r., C-118/17, Dunai,

- pkt 53, 54, 63 wyroku z dnia 26 marca 2019 r., C-70/17 i C-179/17, Abanca Corporación Bancaria i Bankia,

- pkt 66-69 wyroku z dnia 7 listopada 2019 r., C-349/18, C-350/18, C-351/18, NMBS

¹¹ pkt 85 wyroku z dnia 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Kásler

¹² por.:

- pkt 38 postanowienia z dnia 11 czerwca 2015 r. C-602/13, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria,

- pkt 33 wyroku z dnia 21 stycznia 2015 r., C-482/13, C-484/13, C-485/13 i C-487/13, Unicaja Banco i Caixabank,

- pkt 74 wyroku z dnia 7 sierpnia 2018 r., C-96/16 i C-94/17, Banco Santander i Cortés,

- pkt 54 wyroku z dnia 14 marca 2019 r., C-118/17, Dunai,

- pkt 37 i 59 wyroku z dnia 26 marca 2019 r., C-70/17 i C-179/17, Abanca Corporación Bancaria i Bankia

rzeczonego warunku zamiast zwykłego niestosowania go. (...) art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on uregulowaniu państwa członkowskiego (...), który zezwala sądowi krajowemu, przy stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku w umowie zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, na uzupełnienie rzeczonej umowy poprzez zmianę treści owego warunku.”¹³

44. W końcu zaś Trybunał wyjaśniając znaczenie art. 6 i 7 dyrektywy 93/13 wskazał, że przepisy te „*stoją one na przeszkodzie temu, żeby uznany za nieuczciwy warunek umowny dotyczący natychmiastowej wymagalności kredytu hipotecznego został częściowo utrzymany w mocy poprzez usunięcie elementów przesądzających o jego nieuczciwym charakterze w przypadku, gdyby to usunięcie sprowadzało się do mającej wpływ na istotę tych warunków zmiany ich treści.*”¹⁴

45. Odnosząc przedstawiony sposób rozumienia art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, istotne zastrzeżenie budzi stanowisko (omówione w pkt 36 niniejszego pytania), że postanowienia dotyczące wypłaty i spłaty kredytu są tylko częściowo abuzywne, zaś usunięcie ich wadliwej części pozwala na niezakłócone wykonywanie umowy kredytu w pozostałej części. Największą wątpliwość budzi stanowisko, że z postanowień, zgodnie z którymi wypłata i spłata kredytu za zgodą banku mogą następować w CHF, należy usunąć nieuczciwy warunek w postaci konieczności uzyskania zgody banku, w rezultacie czego wypłata i spłata kredytu mogą bezwarunkowo być dokonywane w CHF. Według tego poglądu postanowienia dotyczące wypłaty i spłaty kredytu, mające z umowie treść: *„Kwota Kredytu będzie wypłaconą Kredytobiorcy w złotych. Do przeliczenia kwoty Kredytu na złote Bank zastosuje kurs kupna CHF opublikowany w „Tabeli kursów dla kredytów mieszkaniowych i konsolidacyjnych w walutach obcych Deutsche Bank PBC S.A.”, obowiązujący w Banku w dniu wypłaty kwoty Kredytu lub jego transzy. Za zgodą Banku kredyt może zostać wypłacony również w CHF lub innej walucie.”* (§ 2 ust. 2), *„Spłata kredytu następować będzie poprzez obciążanie na rzecz Banku Rachunku*

¹³ por. pkt 71 i 73 wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 14 czerwca 2012 r., C-618/10, Banco Español de Crédito

¹⁴ por. pkt 64 wyroku z dnia 26 marca 2019 r., C-70/17 i C-179/17, Abanca Corporación Bancaria i Bankia

Bankowego Kredytobiorcy kwotą w złotych stanowiącą równowartość bieżącej Raty w CHF, zadłużenia przeterminowanego i innych należności Banku w CHF obliczonych przy zastosowaniu kursu sprzedaży CHF opublikowanego w „Tabeli kursów dla kredytów mieszkaniowych i konsolidacyjnych w walutach obcych Deutsche Bank PBC S A.” obowiązującego w Banku na dwa dni robocze przed terminem każdej spłaty kwoty kredytu. Za zgodą Banku Kredytobiorca może dokonywać spłat kredytu także w CHF lub innej walucie.” (§ 6 ust. 1), po usunięciu z nich nieuczciwych warunków miałyby przybrać następującą postać: „Kredyt może zostać wypłacony w CHF” (§ 2 ust. 2). „Kredytobiorca może dokonywać spłat kredytu w CHF” (§ 6 ust. 1). Trudno jest się oprzeć wrażeniu, że taki zabieg nie jest niczym innym niż właśnie usunięciem z nieuczciwego warunku umownego elementów przesądzających o jego nieuczciwym charakterze, sprowadzającym się do istotnej zmiany treści tego warunku, które jest sprzeczne z art. 6 i 7 dyrektywy 93/13.¹⁵ Ponadto konsekwencją takiego zabiegu jest zniwelowanie tzw. efektu odstrasżającego, ponieważ gwarantuje przedsiębiorcy wprowadzającemu do umowy nieuczciwe warunki, że w najgorszym dla niego wypadku Sąd dokona takiej ich modyfikacji, która zapewni dalsze niezakłócone wykonywanie umowy, zaś taki przedsiębiorca nie poniesie niemal żadnych negatywnych konsekwencji. Co więcej, przyjęcie przedstawionego poglądu powoduje, że ochrona konsumenta w praktyce okazuje się fikcyjna, ponieważ w sytuacji typowej konsument opierając się na brzmieniu umowy będzie raczej przekonany, że jest obowiązany spłacać kredyt tylko w PLN, ponieważ nie uzyskał zgody na spłatę w CHF, natomiast dopiero po orzeczeniu Sądu dowie się on, że było wręcz odwrotnie, to jest nie mógł on spłacać kredytu w PLN, a powinien był spłacać raty tylko w CHF – to zaś naraża konsumenta na zarzut nieprawidłowego wykonywania umowy i stwarza groźbę wypowiedzenia mu umowy kredytu przez bank i postawienia całej kwoty kredytu w stan natychmiastowej wymagalności.

46. Wątpliwości budzi także drugie stanowisko (omówione w pkt 38 niniejszego pytania), według którego uznanie pewnych warunków umowy za nieuczciwe i w konsekwencji niewiążące konsumenta nie stoi na przeszkodzie temu, aby dokonać zmiany innych postanowień umowy w taki sposób, aby finalnie umowę

¹⁵ por. pkt 64 wyroku z dnia 26 marca 2019 r., C-70/17 i C-179/17, Abanca Corporación Bancaria i Bankia

dało się wykonywać. Sąd Najwyższy wskazał, że klauzule przeliczeniowe (dotyczące przeliczenia kwot w PLN na CHF i kwot w CHF na PLN) są niedozwolonymi postanowieniami umownymi, a zarazem negatywnie ocenił to, że kwota kredytu została wyrażona w CHF a nie w PLN i stwierdził, że umowę kredytu należy uznać za umowę kredytu złotowego. Nie jest jednak wiadome, czy ta swoista konwersja kredytu walutowego na złotowy stanowi wynik wykładni oświadczeń woli stron umowy (art. 65 § 2 k.c.), czy też uznanie postanowienia określającego kwotę kredytu za kolejne niedozwolone postanowienie umowne (art. 385¹ § 1 k.c.). Wydaje się, że intencją Sądu Najwyższego nie było przyjęcie, że postanowienie umowy kredytu określające kwotę kredytu jest abuzywne (art. 385¹ § 1 k.c.), ponieważ w takim wypadku zmiana bądź uzupełnienie umowy w celu zapełnienia powstałej w umowie „luki” byłaby wprost sprzeczna z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13. Wobec tego wydaje się, że zdaniem Sądu Najwyższego należy przyjąć, że kwota kredytu jest określona w PLN a nie CHF w oparciu o wykładnię oświadczeń woli stron (art. 65 § 2 k.c.). Tutaj jednak pojawia się pytanie, czy tego rodzaju rozumienie art. 65 § 2 k.c. jest zgodne z art. 6 i 7 dyrektywy 93/13 oraz czy taki rodzaj interpretacji ma na celu ochronę interesów konsumenta, czy też może zmierza on do ochrony interesów przedsiębiorcy stosującego niedozwolone postanowienia umowne. Nie można bowiem wykluczyć sytuacji, w której Sąd po uznaniu pewnych warunków umowy za nieuczciwe stwierdza, że bez tych warunków dalsze wykonywanie umowy jest niemożliwe, jednak aby zapobiec nieważności tej umowy dokonuje takiej interpretacji innych warunków umowy, która pozwala na utrzymanie umowy w mocy. W sytuacji, w której konsument akceptowałby nieważność umowy opisane działanie Sądu wydawałoby się stać w sprzeczności z art. 6 i 7 dyrektywy 93/13 oraz wynikającymi z niej: zasadą zakazu zmiany przez Sąd umowy w innym zakresie niż uznanie za bezskuteczne nieuczciwych warunków umownych, zasadą skutecznej ochrony praw konsumenta i obowiązkiem uwzględnienia efektu odstrasżającego stosowania dyrektywy 93/13 wobec przedsiębiorców.

47. Podsumowując, wydaje się, że poglądy w przedstawionych liniach orzeczniczych należałoby odrzucić jako sprzeczne z art. 6 i 7 dyrektywy 93/13. Jako alternatywne można zaproponować rozwiązanie, według którego Sąd uzna, że postanowienia dotyczące wypłaty i spłaty kredytu zawarte w § 2 ust. 2

i § 6 ust. 1 warunków umowy stanowią w całości nieuczciwe warunki umowne nie wiążące stron (art. 385¹ § 1 k.c.), bez których nie jest możliwe, aby umowa obowiązywała (art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13), a ponadto umowa taka nie zawierając niezbędnych postanowień dotyczących zasad spłaty kredytu i sposobu postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych (art. 69 ust. 2 pkt 4 i 8 pr. bank.) byłaby sprzeczna z ustawą i w konsekwencji nieważna (art. 58 § 1 k.c.), wobec czego wszelkie świadczenia dokonane na jej podstawie – czyli wypłata kredytu i spłata rat - stanowiłyby świadczenia nienależne (art. 410 § 2 k.c.), podlegające zwrotowi (art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 1 k.c.). Takie rozwiązanie wydaje się być możliwe w niniejszej sprawie, zwłaszcza biorąc pod uwagę, że powodowie wyrazili zgodę na uznanie umowy za nieważną. Niemniej jednak, z uwagi na fakt, że rozwiązanie takie stałoby w sprzeczności w przedstawionymi powyżej sposobami wykładni sądowej przepisów krajowych, powstała potrzeba wystąpienia z niniejszym pytaniem prejudycjalnym. Wobec tego Sąd odsyłający widzi potrzebę udzielenia przez Trybunał odpowiedzi, czy przedstawiony wniosek należy uznać za prawidłowy, czy też za właściwy należy uznać odmienny pogląd przedstawiony w pkt 36 lub pkt 38 niniejszego pytania.

48. Pytanie prejudycjalne i propozycja odpowiedzi.

49. Wobec powyższego Sąd odsyłający uznał za zasadne na podstawie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zwrócić się do Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania.

50. Po pierwsze, czy art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej przepisów krajowych, zgodnie z którą Sąd nie stwierdza nieuczciwego charakteru całego warunku umownego, a jedynie tę jego część, przez którą warunek jest nieuczciwy, w rezultacie czego warunek ten pozostaje częściowo skuteczny.

51. Po drugie, czy art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej przepisów krajowych, zgodnie z którą Sąd po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru warunku umownego, bez

którego umowa nie mogłaby obowiązywać, może zmodyfikować pozostałą część umowy w drodze wykładni oświadczeń woli stron, aby zapobiec nieważności umowy, która jest korzystna dla konsumenta.

52. Sąd odsyłający proponuje udzielenie następujących odpowiedzi na powyższe pytania.
53. Po pierwsze, art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej przepisów krajowych, zgodnie z którą Sąd nie stwierdza nieuczciwego charakteru całego warunku umownego, a jedynie tę jego część, przez którą warunek jest nieuczciwy, w rezultacie czego warunek ten pozostaje częściowo skuteczny.
54. Po drugie, art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej przepisów krajowych, zgodnie z którą Sąd po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru warunku umownego, bez którego umowa nie mogłaby obowiązywać, może zmodyfikować pozostałą część umowy w drodze wykładni oświadczeń woli stron, aby zapobiec nieważności umowy, która jest korzystna dla konsumenta.

WERSJA ZANOTOWANA Z DN. 2021-02-18

ARENDZIE SĄDOWY
Sędzia Rejonowy dla Wągrowca i powiatu
Wągrowo
MICHAŁ
Michał Maj

